

УСПЕШАН И ПЛОДАН ЖИВОТ Никола П. Илић 1926-2019.

У време између два зборника, његове 59. и 60. свеске, почетком септембра 2019. године, из листе сталних, оданих и вредних сарадника Народног музеја у Лесковцу, исписао се заувек Никола П. Илић. Умро је у завидној старости, у 94. години, оставивши за собом, после дугог и плодотворног радног века, богат и зачајан публицистички опус, на хиљаде страница вредног научно-истраживачког материјала, незаобилазног за проучавање културне и историјске баштине Лесковца, његове шире околине и Републике Србије.

Новинарским, публицистичким и историографским радом бави се од 1944. године. Објавио је преко тридесет пет књига и преко 600 чланака, репортажа, записа, приказа, рецензија и научноистраживачких радова. Свој први текст у годишњаку Народног музеја у Лесковцу, *Лесковачком зборнику*, „Рудник Леце између два светска рата” објављује у његовом другом броју, 1962. године. Од тада скоро да нема свеске Зборника а да се у њој не појављује неки од текстова Николе П. Илића. Теме прилога које је он објављивао у Зборнику углавном су биле посвећене НОБ-у и револуцији, али је било и оних који су посвећени старијим историјским периодима или темама од важности за културну баштину и културну историју Лесковца и југа Србије.

Истраживачки радови Николе П. Илића одликовали су се поузданошћу коришћених извора, а његови коначни судови и синтезе били су разложни и чврсти. Сваки од његових прилога доносио је чињеницу више, до које би други проучаваоци долазили теже или уопште не би дошли до ње. Никола је то све постигао упорним, посвећеним радом, радном дисциплином која је импресионирала, а његова максима је била: *Ни један дан без писања*. У жељи да добије праве податке био је толико упоран и стрпљив да понекад годинама није одустајао од трагања за правим изворима.

У својим књигама је, уколико нису биле коауторске, обрађивао теме којима се други истраживачи до тада нису бавили, или су их запостављали.

Од многих његових књига издвајамо тек неке: *Јужноморавци у Октобарској револуцији*, *Јабланичко-пасјачки НОП одред*, *Свеиштенство јужне Србије у Револуцији*, *Крвави фебруар*, *Ослобођење јужне Србије од Турака 1877-1878*, *Народни херој Дренички*, *Рудник Леце*, *Народне песме јужне Србије у ослободилачком рату и револуцији*, *Хари и другови*, *Јабланички НОП одред*, *Јужна Србија у НОР-у и револуцији*, *Четници у лесковачком крају 1941-1944* (у коауторству), *Окупација у лесковачком крају 1941-1944* (у коауторству), *Колаборација четника са окупаторима и квислинзима у Србији 1941-1944*, *Народна власт у лесковачком крају 1941-1944* (у коауторству), *Немачко бомбардовање Лесковца и околине*, *Руски емигранти у лесковачком крају после 1917. године*, *Вера Пешић*, *четвороструки ипијун*, *Хајдуци и качаци у лесковачком крају*, *Информбиро и информбировци*, *Дража Михаиловић – истине и лажи*, *Народни хероји у лесковачком крају* итд.

Учесник је бројних научних скупова на којима је подносио саопштења и презентовао научно-истраживачке радове. Његове текстове, као аутентичне и садржајно релевантне, често цитирају други проучаваоци, историчари, публицисти и научни истраживачи.

Добитник је више вредних и друштвених признања: одликован је Орденом заслуге за народ са сребрним зрацима, Орденом братства и јединства са сребрним венцем, Орденом за храброст, Медаљом за храброст, Медаљом заслуге за народ, Медаљом поводом десетогодишњице Југословенске народне армије и Медаљом борца, Орденом рада са златним венцем. За своје објављене књиге три пута је добио награду Фондације Савезног одбора СУБНОР-а „Драгојло Дудић“.

Никола П. Илић пише објективно и занимљиво, па су његове књиге тражене и радо читане. Обрађивао је нове теме, значајне за историју и културу Србије, које су, после његове обраде, постале извор за истраживање других историчара и научника. Писао је на основу извора првог реда а када су недостајали или били непотпуни, користио је и мемоарску грађу коју је стално проверавао. О текстовима и књигама Николе Илића, академици, професори универзитета, научници, историчари, публицисти, политичари, књижевници, новинари, критичари и други износили су највише оцене.

О његовом животу и историографском опусу објављене су три књиге: *Живот и дело Николе П. Илића*, *Никола П. Илић, човек импресивне енергије* и *Савременици о историчару Николи П. Илићу*, које су својеврсни споменик који је Никола П. Илић, као један од најплоднијих истраживача историјске прошлости које је Лесковац имао, свакако и заслужио.

Живојин Тасић